

МАКТАБГАЧА ТА’ЛИМ ТАЛАБАЛАРИ UCHUN INGLIZ TILINI VIRTUAL MUHITDA O’RGANISH: TA’LIM PLATFORMALARI VA MULTIMEDIA VOSITALARI INTEGRATSIYASI

Madaminova N.J.

MTTDMQTMOI mustaqil tadqiqotchisi

Tayanch soʻzlar: maktabgacha ta’lim, ingliz tili, virtual muhit, multimedia vositalari, ta’lim platformalari, geymifikatsiya, AR, VR.

Ключевые слова: дошкольное образование, английский язык, виртуальная среда, мультимедийные инструменты, образовательные платформы, геймификация, AR, VR.

Key words: preschool education, English learning, virtual environment, multimedia tools, educational platforms, gamification, AR, VR.

РЕЗЮМЕ:

Ushbu maqolada maktabgacha ta’lim talabalari uchun ingliz tilini virtual muhitda o’rganishda ta’lim platformalari va multimedia vositalarining ahamiyati tahlil etilgan. Bolalarda kognitiv rivojlanish, motivatsiya va qiziqishni oshirishda innovatsion texnologiyalarning roli yoritilgan. Virtual muhitda ta’lim jarayonini tashkil etish uchun xorijiy va mahalliy tajribalar o’rganilib, samarali yo’nalishlar taklif qilingan.

РЕЗЮМЕ:

В данной статье анализируется важность образовательных платформ и мультимедийных инструментов при изучении английского языка в виртуальной среде для дошкольников. Подчеркнута роль инновационных технологий в повышении познавательного развития, мотивации и интереса детей. Был изучен зарубежный и отечественный опыт и предложены эффективные направления организации образовательного процесса в виртуальной среде.

SUMMARY:

This article analyzes the importance of educational platforms and multimedia tools in teaching English to preschool students in a virtual environment. The role of innovative technologies in enhancing cognitive development, motivation, and interest in children is highlighted. The study reviews foreign and local practices for organizing educational processes in virtual environments and offers effective directions for improvement.

Xorijiy tillarni o’rganish bolalarning kognitiv rivojlanishiga ijobiy ta’sir ko’rsatib, ularni kelgusidagi ta’lim jarayoniga tayyorlaydi. Maktabgacha ta’lim bosqichida ingliz tilini o’rganish uchun zamonaviy texnologiyalar va multimedia vositalarini ta’lim platformalari bilan uyg’unlashtirish muhim ahamiyatga ega.

Bu yondashuv ta'lim jarayonini interaktiv, qiziqarli va samarali qiladi. Ushbu maqolada maktabgacha ta'limda ingliz tilini o'rganish uchun ta'lim platformalari va multimedia vositalarining integratsiyasi tahlil etiladi, ularning afzalliklari, imkoniyatlari va samaradorligi muhokama qilinadi. Maktabgacha ta'lim bosqichida ingliz tilini o'rganish uchun moslashtirilgan ta'lim platformalari bolalarning individual ehtiyojlari va qiziqishlarini hisobga oladi. Ushbu platformalarning afzalliklari orasida interaktivlik, o'yin elementlari va audio-vizual komponentlar asosida o'qitish jarayonini qiziqarli va samarali qilish imkoniyati alohida o'rin tutadi. Masalan, Lingokids, ABC Mouse, va Monkey Junior kabi platformalar bolalarga o'yin shaklida ta'lim berishni maqsad qiladi. Bu ularning ijtimoiy va kognitiv rivojlanishiga ijobiy ta'sir ko'rsatadi, shu bilan birga, ma'lumotlarni o'ziga xos qilib o'rganishga ko'maklashadi.

Bu platformalarning afzalliklari quyidagilarda namoyon bo'ladi:

1. **Yoshga moslashuvchanlik:** Platformalar bolalarning yosh xususiyatlarini hisobga olib ishlab chiqilgan. Ulardagi mashg'ulotlar va o'yinlar yosh bolalar uchun tushunarli va qiziqarli shaklda taqdim etiladi.

2. **Interaktiv muhit:** Interaktiv elementlar bolalardagi qiziqishni oshirib, ularning mashg'ulotlarga faol ishtirokini ta'minlaydi. Shuningdek, vizual va audio elementlar orqali materialni yaxshiroq o'zlashtirishga yordam beradi.

3. **Muloqot ko'nikmalarini rivojlantirish:** O'yin shaklidagi mashg'ulotlar bolalarni faol muloqotga undaydi. Masalan, til o'rganish bo'yicha interaktiv topshiriqlar ularni yangi so'zlarni va gaplarni o'rganishga qo'zg'atadi.

4. **Mashg'ulotlarni individuallashtirish:** Platformalar bolalarning o'quv darajasi va rivojlanish sur'atiga qarab mashg'ulotlar taqdim qiladi, bu esa shaxsiy yondashuvni ta'minlaydi.

Multimedia vositalari ta'lim jarayonini yanada boyitish uchun muhim vosita hisoblanadi. Video, animatsiya, ovozli materiallar va interaktiv vazifalar orqali bolalar o'quv jarayonida ko'proq qiziqish va faollik ko'rsatadilar. Masalan:

- **Video va animatsiya:** Bolalarga vizual tasavvur qilishni osonlashtiradi. Masalan, multfilmlar orqali yangi so'zlarni o'rganish bolalar uchun qiziqarli bo'ladi.
- **Interaktiv o'yinlar:** O'yinlar bolalarning mantiqiy fikrlashini rivojlantirib, ularni mashg'ulotlarda faol ishtirok etishga undaydi.
- **Ovozli mashqlar:** Audio materiallar orqali bolalar yangi so'zlarni to'g'ri talaffuz qilishni va nutq tinglash ko'nikmalarini rivojlantiradi.

Ta'lim platformalari va multimedia vositalari integratsiyasi maktabgacha yoshdagi bolalarning ingliz tilini o'rganish jarayonini qo'llab-quvvatlaydi. Ular o'quv jarayonini qiziqarli, samarali va interaktiv qilish orqali bolalarning motivatsiyasini oshiradi hamda ularning ta'limga bo'lgan qiziqishini kuchaytiradi. Xorijiy tajribaga asoslangan ushbu yondashuvlar mahalliy maktabgacha ta'lim tizimiga moslashtirilsa, ta'lim sifatini yaxshilashga yordam berishi mumkin. Ta'lim

jarayonini personallashtirish bolalarning individual ehtiyojlari va qobiliyatlarini hisobga olgan holda, ta'lim platformalarida maxsus dasturlarni joriy etish orqali amalga oshiriladi. Bu yondashuv bolalarning shaxsiy rivojlanish sur'ati va qobiliyatlarini hisobga olib, ular uchun optimal o'quv muhitini yaratadi. Masalan, bolalarning til bilish darajasini avtomatik baholash va shunga mos ravishda mashg'ulotlarni taqdim etish, mashqlarning darajasini asta-sekin oshirish orqali bolalarga ishonch va qiziqish uyg'otadi. Interaktiv va muloqotli o'quv muhitini shakllantirish bolalarning jonli muloqotdagi faol ishtirokini ta'minlaydi. Bunday muhitda bolalar nafaqat passiv o'rganuvchilar, balki o'quv jarayonining faol ishtirokchilari bo'lishadi. Masalan, virtual o'yinlarda bolalar yangi so'zlarni o'rganish, grammatik qoidalarni mashq qilish va talaffuzni rivojlantirish imkoniga ega bo'lishadi. Bu jarayonda o'yinli yondashuv bolalarning qiziqishini saqlab qolish va ularni barqaror motivatsiya bilan ta'minlashda muhim ahamiyat kasb etadi. Multimedia vositalari ta'lim jarayonini boyitishda muhim rol o'ynaydi. Audio va video materiallar, jumladan, qo'shiqlar, multfilmlar va qisqa videolar bolalarning tilni eshitish va tushunish qobiliyatlarini rivojlantirishga yordam beradi. Shuningdek, materiallarning audio-vizual tarzda taqdim etilishi bolalarga ma'lumotlarni osonroq va uzoq muddatli o'zlashtirish imkonini beradi.

Innovatsion texnologiyalardan, jumladan, virtual reallik (VR) va kuchaytirilgan reallik (AR) texnologiyalaridan foydalanish, ta'lim jarayoniga real hayotiy holatlarni taqdim etish imkonini yaratadi. VR va AR bolalarni tilni amaliy holatlarda ishlatishga undaydi. Masalan, bolalar virtual dunyoda xarid qilish, sayohat qilish yoki turli ijtimoiy holatlarda qatnashish orqali muloqot ko'nikmalarini rivojlantiradilar. Geymifikatsiya o'yin elementlarini ta'lim jarayoniga joriy etish orqali bolalardagi qiziqishni oshiradi. Ballar yig'ish, darajalarni o'tish yoki virtual mukofotlarga erishish kabi elementlar bolalarning musobaqalashish va muvaffaqiyatga erishish istagini kuchaytiradi. Bunday yondashuv bolalarning o'quv jarayonidagi ishtirokini yanada samarali qilib, ulardagi ijobiy motivatsiyani saqlab qoladi. Shunday qilib, ta'lim jarayonining personallashtirilishi, interaktiv muhit yaratilishi va multimedia vositalari hamda innovatsion texnologiyalarning integratsiyasi bolalarning xorijiy tilni o'rganishdagi muvaffaqiyatiga sezilarli darajada hissa qo'shadi. Bunday integratsiya bolalar uchun nafaqat ta'lim jarayonini qiziqarli va samarali qiladi, balki ularning ijtimoiy va kognitiv rivojlanishini ham qo'llab-quvvatlaydi. Ingliz tilini o'rganishda ta'lim platformalari va multimedia vositalarining integratsiyasi bolalarning ta'lim jarayonini interaktiv, qiziqarli va samarali qilish imkonini beradi. Bu yondashuv bolalarda tilni o'zlashtirishning barcha jihatlarini rivojlantirishga yordam beradi, shu bilan birga ularning motivatsiyasini saqlab qoladi va bilimlarni chuqurroq o'zlashtirishni ta'minlaydi.

Ta'lim platformalariga multimedia vositalarining uyg'unlashtirilishi, xususan, **Lingokids** kabi zamonaviy platformalarda qo'shiqlar, interaktiv o'yinlar va mashg'ulotlarning uyg'un tarzda joriy etilishi, bolalarning rivojlanishini har

tomonlarga qoʻllab-quvvatlaydi. Bunday platforma va vositalarning birlashtirilishi bolalarning yoshga xos kognitiv va ijtimoiy xususiyatlarini hisobga olib, individual yondashuvni taʼminlaydi. Integratsiyaning samaradorligi nafaqat tilning muayyan koʻnikmalarini (nutq, tinglash, oʻqish va yozish) rivojlantirish bilan chegaralanib qolmay, balki ularning oʻzaro bogʻliq holda rivojlanishiga hissa qoʻshadi. Masalan, audio materiallar tinglash koʻnikmalarini yaxshilasa, interaktiv mashgʻulotlar va oʻyinli yondashuv nutq va yozish qobiliyatlarini rivojlantiradi. Bunday oʻzaro taʼsir bolalarga har bir mashgʻulotda tilni turli jihatlardan oʻzlashtirish imkoniyatini beradi. Interaktiv multimedia vositalari bolalarning oʻqish jarayoniga boʻlgan qiziqishini oshirib, ularda maʼlumotlarning qiziqarli va yodda qoladigan tarzda oʻzlashtirilishiga yordam beradi. Virtual platformalar bolalarga oʻzini mustaqil taʼlim oluvchi sifatida his qilish imkonini beradi, bu esa ularda oʻqish jarayoniga boʻlgan ijobiy munosabatni shakllantiradi. Bolalarning va oʻqituvchilarning fikrlari mazkur integratsiyaning muhim ahamiyatini tasdiqlaydi. Bolalar taʼlim platformalari va multimedia vositalari asosida oʻtkazilgan mashgʻulotlarni qiziqarli deb baholaydilar va bunday mashgʻulotlarda faol qatnashishni maʼqul koʻradilar. Oʻqituvchilar va ota-onalar, oʻz navbatida, bu yondashuv bolalarning bilimlarni tezroq oʻzlashtirishlariga, shuningdek, ularning oʻz oʻquv jarayonidagi ishtirokiga ijobiy taʼsir koʻrsatishini taʼkidlaydilar.

Xulosa qilib aytganda, taʼlim platformalari va multimedia vositalarining integratsiyasi zamonaviy maktabgacha taʼlimning ajralmas qismi boʻlib, bolalarning kognitiv rivojlanishi va til bilish koʻnikmalarini har tomonlarga qoʻllab-quvvatlaydi. Bunday innovatsion yondashuv bolalarning taʼlim jarayonidagi ijobiy natijalarga erishishiga yordam berib, ularning kelgusi rivojlanishi uchun mustahkam asos yaratadi. Ushbu tizimni ota-onalar va oʻqituvchilar tomonidan qoʻllab-quvvatlash uning samaradorligini yanada oshiradi.

Adabiyotlar:

1. Xaitova D.B. Maktabgacha taʼlim muassasalarida ingliz tilini oʻrgatishda multimediyaviy vositalarini ishlatishning samarali yoʻllari. *Yevraziyskiy nauchnyy jurnal*, №4, 2021.
2. Sayfiyeva M. Maktabgacha taʼlim muassasalarida ingliz tilini oʻrgatishda multimediyaviy vositalarini ishlatishning samarali yoʻllari. *CyberLeninka*, 2021.
3. Mamatov M. Davlat va nodavlat maktabgacha taʼlim tashkilotlarida ingliz tili oʻqituvchilarining kasbiy kompetensiyasini oshirishning innovatsion mexanizmlari. *ITM*, 2022.
4. Begmatova M. Maktabgacha taʼlim tashkilotlarida multimediali taʼlim jarayonini tashkil etish. *ITM*, 2022.
5. Shishkova I.A. Maktabgacha taʼlim muassasalarida ingliz tilini oʻrgatishning metodik xususiyatlari. *Oʻzbekistonda xorijiy tillar*, 2019.
6. Valiyeva F.R. Maktabgacha taʼlim sohasi uchun pedagog kadrlarni yangi yondashuvlar asosida tayyorlash. *Ilm-fan va innovatsiya ilmiy-amaliy konferensiyasi//in-academy.uz/index.php/si/2024* <https://doi.org/10.5281/zenodo.10039169>